

MIHAI ȚĂRUȘ: ESENȚA TRANSPARENȚELOR

Tudor BRAGA

Numeroase participări la expoziții de grup (Rusia, Norvegia, România, Japonia, Austria, SUA, Franța, Italia, Belgia, Olanda s.a.), precum și expoziții solo: Sankt Petersburg (1981, 1991, 2005, 2006, 2011); Galeria Parlamentului României, București (1997); Kotka, Finlanda (1998); Muzeul Național de Artă al Moldovei (1999, 2008); Centrul Expozițional Constantin Brâncuși UAP, Chișinău (1996, 2001, 2003); Cite Internationale des Art, Paris (2001); Misiunea OSCE în Moldova (2007, 2010); Tarus-Astrein, Muzeul Național de Artă al Moldovei (2012).

Premii / distincții / titluri onorifice

Maestru în Artă al Republicii Moldova (1999); Premiul UAP România, Expoziția-Concurs *Saloanele Moldovei* (2001), Bursa de Excelență a Fundației Soros Moldova (2002), Premiul mun. Bacău, Expoziția *Saloanele Moldovei* (2003); Premiu UAP pentru pictură, Republica Moldova (2004); Medalia de argint a Academiei de pictură a Rusiei (2007); Medalia de aur la *Salonul Internațional de artă de la Cannes-Azur, Franța* (2009); Grand medaille d-Or, *Cannes-Azur 2010, France* (2010); Diploma Expoziției *Petersburg-2010* (2011); Premiul Ministerului Culturii al Republicii Moldova, Expoziția *Saloanele Moldovei* (2012).

Mihai ȚĂRUȘ. © Foto de Larisa Astrein, 1999

Artist plastic din a treia generație de creatori din perioada postbelică a sec. XX, netributar presiunilor ideologice ale Războiului Rece, care s-a integrat în procesul artistic mondial prin activitatea și opera ce a configurat-o. Se realizează în pictura de șevalet, sculptură, grafică, obiect și asamblaj. Este participant permanent la expoziții de artă desfășurate în Republica Moldova, Federația Rusă, precum și la manifestări internaționale. Totodată, este antrenat în organizarea procesului creator și al schimburilor interculturale în cadrul creațiilor plastice contemporane. Cu multiple expoziții solo, inclusiv la Sala de Expoziții Constantin Brâncuși de la Palatul Parlamentului din București, Muzeul Național de Artă al Moldovei ș.a., are în palmares premii la concursuri naționale și internaționale de artă, distincții de stat și transnaționale, titluri onorifice precum cel de Maestru în Arte al RM, Medalia de aur la Salonul de artă de la Cannes-Azur, Franța, Medalia de Argint acordată de Academia de Arte Plastice a Federației Ruse, operă în colecții publice ca Galeria de Stat Tretyakov, Muzeul Rus din Sankt Petersburg, Palatul Parlamentului din București și colecții publice și private din multe țări ale lumii.

Născut 1948, satul Sinești, raionul Ungheni, Republica Moldova. În debutul anilor 1950, părinții împreună cu copiii s-au transferat cu reședința la Chișinău. Familia constituită pe temeiul dragostei, respectului reciproc și responsabilitate civică, înfruntând multiple lipsuri și greutăți, își durează un cămin. Mihai este școlarizat.

Astfel, chiar din copilărie este antrenat să răspundă provocărilor într-o primă experiență complexă – trecerea de la modul de viață rural către cel urban, care ineluctabil reclamă, în particular, considerarea și respectarea setului de exigențe imanente civilizației contemporane.

Mihai Țăruș, *Geometrie ambientală, formulă*, u/p,
360×300 mm, 2009

Mihai Țăruș, *Prăsadul vecinului*, u/p, 330×430 mm, 1968

Odată inclus în școlarizare, în paralel, începe parcurgerea treptelor învățământului artistic, mai întâi, în clasa prof. Petru Pascaru, de la Școala de Arte Plastice pentru copii A.V.Șciusev, Chișinău.

Formarea profesională, după absolvirea școlii medii incomplete, o continuă în clasa prof. Vasile Toma (1937-1984), la Colegiul de Arte Plastice Alexandru Plămădeală, Chișinău. Studiile superioare la capătă la Sankt Petersburg, la Institutul Academic de Stat de Pictură, Sculptură și Arhitectură în numele lui Ilya Repin (Institutul „Repin”) al Academiei de Arte a Federației Ruse. La relevarea capacităților creatoare și identificarea propriei personalități au înrăurit „maestrii de acasă”, – cu autoritate ce indubitabil depășea cu mult orizonturile locale, ca pictorița și criticul de arte Ada Zevin (1918-2005), distinct și înalt apreciată de Roger Garaudy și, negreșit, în mod pregnant – pictorul Mihai Grecu (1916-1998) cu o cotație de mare maestru în planul evoluției transfrontaliere a artei contemporane – vertiginoase – pe traiectul globalizării culturale.

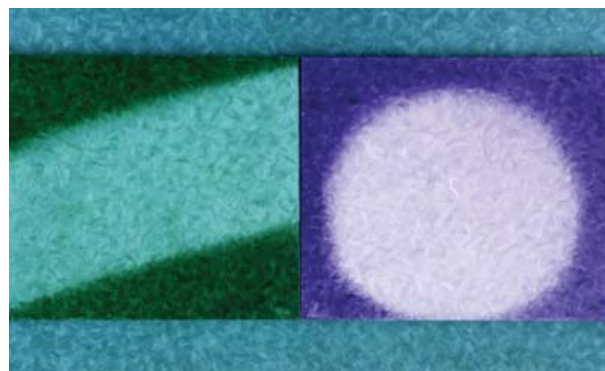

Mihai Țăruș, *Forme în zbor*, u/p, 660×720 mm, 1977

Afirmarea creatoare este marcată de depășirea orizonturilor academice și academiste, prin lucrări plăsmuite în cheia viziunilor și limbajelor plastice de referință ale culturii plastice românești din perioada interbelică a secolului al XX-lea. De exemplu, valorificarea potențialului cromatic și convenționalitatea interpretării datelor realității tangibile în lucrarea, – simultan cu studiile academiste, – *Prăsadul vecinului*, învederează că se dezvoltă pe vectorul dobândirii independenței și individualității creatoare. Concomitent, prezenta calități și afinități ce au netezit calea aderenței la grupul emulilor inovatorului în arta contemporană Kazimir Malevici, care investigau prin filiera viziunii lui Vladimir V. Sterligov asupra entităților geometriei *hiperbolice*. Cu aceștia a conlucrat, de la lansarea sa cu prima expoziție personală, desfășurată la Casa Savanților din Sankt Petersburg (1981), până în 1985.

În modul de a se împlini creator, săvârșind saltul de la figurativ la nonfigurativ, renunță să valorifice componenta aleatorie a universului entității *informal*. De aici încolo, va continua să-și configureze lucrările conform unor programe asumate distinct în cadrul cărora va prezenta repetat o primă componentă definitorie a personalității sale. Până la zi, a realizat programele: *Timpul în tablou*, *Incifrare-semne*, *Pictură – obiect*, *Asamblaj pictural*. Lucrările componente au fost etalate la expoziții personale, fie la Chișinău, București, Sankt Petersburg și Finlanda. În detaliu, o altă componentă aflată la eșafodarea limbajului plastic prezintă stăpânirea cu virtuozitate la cota maxim posibilă a tehnicilor manevrării materiei cromatice: de la culoarea plină până la cele mai subtile valori și tonalități, cu sau fără acromuri.

Astfel, îl surprindem pe plastician, de la o creație la alta, cu focalizări asupra esenței lucrurilor, cum, în particular, afirmă chiar Domnia sa: „Mai multe pânze alăturate, îmbinate, suprapuse, distanțate în spațiu ar putea forma un mediu în care culoarea s-ar produce ca un *sunet*”.

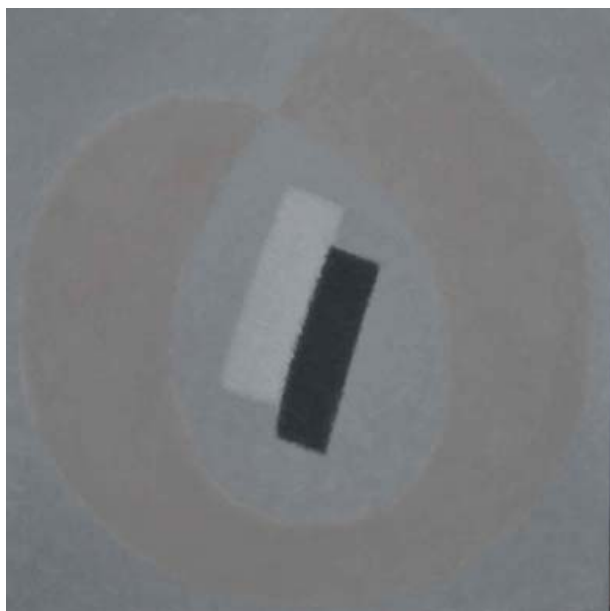
Mihai Țăruș, *Asamblaj*, 2004, 4 pese, u/p, 780×1310×40 mm, 2004

Mihai Țăruș, *Coforma-3*, u/p, 5 piese,
2100×1080×40 mm, 2010

Descătușarea de lumea obiectelor materiale, intrarea în spațiul liberei creări a formelor este dificilă. Prin copaci, prin câmpuri, prin fețe, figuri, obiecte, prin deșul cotidianului urmează să ajungi în sfera sublimului, neperceptută în amalgamul realității vizuale, dar sesizabilă ca o efectivă și irepetabilă realitate. Cât efort se depune pentru ca privirea să străbată, în sfârșit, prin imaginile stabile ale lumii materiale, ca să vadă ritmul tainic al culorii, liniei, formei, pentru care obiectul, natura nu este altceva decât o funcție pe care tot ele o punctaseră. M. Țăruș multiplică parametrii...

Acad. Mihail Gherman,
Academia de Științe Umanistice, Rusia

Mihai Țăruș, *Semn total*, u/p,
1100×1100 mm, 2012

Mihai Țăruș, *Fruct*, obiect, lemn, tempera, sticlă,
280×300×50 mm, 1977

Există etape în creația lui care pot deruta un privitor obișnuit. El adoptă comportamentul unui om de știință, preocupat de finețea analizelor strict plastice care îngustează unghiul înțelegerii comune. O astfel de etapă, destul de întinsă, este și cea în care practică transferarea vizualității în timp. Încercarea e temerară, de vreme ce timpul nu poate fi ilustrat. În esență, spre deosebire de futurști care prin surprinderea unei forme în mișcare postulau durata, Mihai Țăruș dezvoltă în suite de lucrări, momente diferite ale unei forme, scurgerea timpului asupra ei. Efectul static presupune o mecanică mentală, care face sesizabil timpul fie el și categorial, de ordin filosofic. De aceea, și propune termenul de timp comprimat. Poți să împuști o pasăre, dar nu și zborul ei care ține de fizica unei metafizici.

Cornel Radu Constantinescu, București

Mihai Țăruș, *Autoportret*, colaj pe pânză,
800×700 mm, 2009